

MAI MACEDÓN KÖLTŐK

Harangok

Mateja Matevszki

*Valahol húzzák. Valahol messze húzzák.
A bongás a szélborzolta, hullámzó
fűvön húz át.*

*Valahol húzzák. Hosszan, mélán és mardosón.
Süket minden. Csak a ritmus
csobban fel az érces partokon.*

*Valahol húzzák. Mélybe ránt és magasba lök.
Süketen, befogva matatom már
ezt a zengő kalitka-kört.*

*Valahol húzzák. Én csendíttek, s kulcsolom kis kezem.
Minden bezárult. Ajultan csüngök
a hangon s a köteleken.*

*Valahol húzzák. Engem vernek. Lám, bátor vagyok, de szelíd gyerek.
Idő, verd hát vadul és be nem telve,
az emlékeket.*

*Valahol húzzák. Túlontúl régen. Mostan.
Ég! Fáj minden. Hagyjad, hogy a fűbe,
az ismert hangokra rogyjam.*

Hét visszatérés a rezgőnyárfa motívumához

Gane Todorovszki

1.

*Zöld szemhéjai az álmatlanságnak,
zöld, hangtalan hullámrezgés.
A mező szépséges lánya,
az álom mezejének kiéhezett szépe.*

2.

*Alakja lepke zöldje,
a lepkéé, mely örök rabja a magas meredekeknek.*

3.

*Nyugaloméért sóvárg, s nyugtalanként tör le,
kinyújtózva rezeg, bámul a felhőkbe,
kutatja az utat, fáj a szíve a csergárok után,
s csak vacog, amikor átforrósulnak az augusztusi fenyők.*

4.

*Álmatlanság kínozza? Félelmében reszket?
Ezerszer bűnös, álmatag meddőség!*

5.

*Ha keresztapja vagyok, Nyugtalankának keresztelem,
Nyugtalan-Nyugtalanságocska, terméketlen mezei parlag.
Ha esti csillag vagyok, már rég lelegelem a remegését,
remegését — a félénk magány ez áruló jelét.*

6.

*Hogy mennyire félénkecske, ő maga mondhatja el nektek,
örökkön csak a rezgés: Reggel is, Délben is, Este is.*

7.

*Irigyli a madaraktól
a fészket, amit őbenne raktak, —
azt, hogy költenek, álmában, ébrenlétében is irigyli,
ez az Álmatlanka, ez a Meddőke, a Zöld Nyugtalanságnak
ez a szépe.*

Viszoki Decsani, 1957 decembere

Gane Todorovszki

„Korallkő van ott, azon a helyen,
három oszperával drágább az ezüsthél;
elvinnéd – nehéz, nem vihető,
összetörnéd – kemény, nem törhető.”
(Macedón népdal Viszoki Decsaniról)

1.

*Ez a havas alkonyat is,
ez a havas küldöttség is,
ez a kéretlen érkezés is,
fagyban és hóviharban,
megtorpant kapuid előtt:*

*Eljöttünk, szépek szépe,
hogymagunkkal vigyünk,
mi, apró félemberek, —
eljöttünk, hogymagunkkal vigyünk,
szépek szépe,
ó, emberi irigység, eleven átok.*

2.

*Deres, zord éjszaka.
Kezünkön — csak körmünk gyökere.
Kínjaink egymásnak feszülnek.
Járjunk végére, topogunk üres marokkal:
honnan kezdjük?*

3.

*Borzadály jár át, zsibbad a kéz,
meg se moccan.
Lapocka sajdul, csont behajlik,
meg se moccan.
Ég a tenyér, mered a szem,
meg se moccan.*

4.

*Három rőf elragadtatás, ennyi a zsákmány,
ennyit törtünk le belőle.
Mögöttünk a rezzenéstelen nyugalom marad,
mely uralkodik századok óta.*

*Százszor eljöhetsz, százszor távozhatsz,
de örökkön megbabonázva,
örökkön irigyen:
itt hagyjátok, itten,
e magasztos szépség öbliben.*

Két gyerek játszik

Poéma-részlet

Cane Andrevszki

1.

*Hogy megváltoztak az idők.
Nem ismered meg tulajdon gyerekedet.*

*Milyen furcsák:
a te gyereked
meg az én gyerekem itt belül.*

*Ilyen gyerekek nem voltak soha.
Ilyen gyerekek mi sohse voltunk.*

2.

*A te gyereked
meg az én gyerekem
találkoztak az utcán.*

*Az én gyerekem
azt mondta a te gyerekednek:
Gyere, játszunk.*

*S a két gyerek
kézenfogta egymást,
egybefonták ujjacskáikat
és kiszaladtak a mezőre,
mert az utcák szűkek voltak,
valóban szűkek voltak az utcák
játékaik számára.*

*A te gyereked
meg az én gyerekem
a magas napraforgókkal barátkoztak össze.
Csak a Nap a megmondhatója, merre vannak.*

A te gyereked
meg az én gyerekem
megnyergelték a fehérsörényű lovat.
(Jaj, hol találtak rá?
Ok nem tudják, milyen bolond)
Hallod a fehér ló dobogását?
Hallod az örült patákat?

E piros paták alatt
felpattogzik a kemény gyep.
E dobajtól aláperegnek a csillagok
és játékosan megfészkelnek
gyerekeink szemében.
Es mindez
gondtalan játék
a mi gyerekeinknek!

Hogyan tereljük vissza
a te gyerekedet
meg az én gyerekeimet,
mond meg, hogyan tereljük őket vissza
a mi csendes kis utcánkba?

4.

A te gyereked
meg az én gyerekem
az udvarban játszanak.

Mi elmegyünk
és sokáig kószálunk,
egyikünk erre, a másik arra.
S addig
a te gyereked
meg az én gyerekem
együtt játszadoznak az udvarban.

Valahányszor visszatérünk,
van mit látnunk:
a te gyereked
meg az én gyerekem
meghúzódtak a kertben,
elseperték az avart,
a rothadó gyökereket
és fölfedezték
a mi elhagyatott,
elfeledett kutunkat.

Odahajolunk
áttetsző,
csillogó vize fölé
és mindketten fölkiáltunk:
— Ó, mióta nem néztünk már ilyen szépen
szembe önmagunkkal! Mióta is?

Ajkunkkal érintjük
és szűrcsölgjük,
egész a feledésig szűrcsölgjük,
s kiszáradt torkunk
szomját oltogatjuk.

Mióta nem ittunk már
ebből a fanyar vizecskéből,
mely szétárad bennünk,
mely itt susog bennünk
és elkábit mindkettőnket, akár az óbor.

Milyen varázslatos ez a víz,
a te gyerekednek meg az én gyerekemnek
a tiszta kútjából!

5.

Szólítsd magadhoz a gyerekedet,
letördeli az ágakat
virágzó meggyfámról.

Szólítsd magadhoz a gyerekedet,
beveri a házamon
az ablakot.

Szólítsd magadhoz a gyerekedet,
aldássa házamnak a
falait.

Miért nyúlnak át a meggyfád ágai
az én udvaromra?

Miért néz a házad ablaka
az én ablakomra?

Házfalaid mért alapjai
az én házamnak is?

Fehér Ferenc fordításai